

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום ראשון כ"ב ניסן תשפ"א | דף היומי בבלי: שקלים יד | דף הכולל: פסחים קב.
דף היומי בהלכה: מסימן תקע"ה סעיף ז' עד תחילת סימן תקע"ו.
מוסר: שם עולם - ועתה נדבר אודות דירת האדם' עד 'כלל הדברי'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: 'וכן אמרו רז"ל על אברהם' עד 'משומד - יסיר מלבושיו'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

צדקה שהצילה ממוות בו ברגע! - סיפור אישי מכלי ראשון | האם יש לך רוח הקודש?! -
שאלתי את המוהל בפליאה | מה מברכים על מצה אחרי פסח? | 2117

סגולות וישועות

**"תפסתי אותה בשתי הידיים, ניסיתי
לראות אם היא הכניסה משהו לפה,
דפקתי לה על הגב... כלום לא עזר..."**

"צדקה תציל ממוות": יהודי שהחליט לסייע בגיוס סכום כסף לא מבוטל לצדקה, מספר על נס הצלה מיוחד שזכה לראות באופן מידי

יעקב א. לוסטיגמן

הארגון מבשל מנות מזון בכל ימות השבוע, אבל כשמתקרבת השבת הפעילות הופכת אינטנסיבית הרבה יותר, בגלל הצורך לבשל שלוש סעודות לשבת כולל ארוחת צהרים ביום שישי, וגם בשל העובדה שמשפחות רבות מעדיפות שלא לקבל אוכל באמצע השבוע משום שהן מצליחות להסתדר בכוחות עצמן אבל הכנת סעודות השבת היא כבר אתגר גדול מדי למשפחה שמתמודדת עם ילד או הורה חולה חלילה וחס, ולכן הביקוש למזון מבושל גדול יותר.

"בשעות הצהרים של יום חמישי אחד אני מקבל טלפון ממתנדב שעומד במטבח ומחשב את המנות, בודק כמה מנות צריך עוד להפשיר ומה הכמויות שיש לי, והנה הוא מגלה שבעצם חסרות לנו 135 ערכות, כשכל ערכה כוללת מזון לארוחת צהרים של יום שישי, שתי סעודות בשריות לשבת ועוד סעודה שלישית... "ההזמנות היו רבות מהמצופה וכמות חומרי הגלם אינה מספיקה", מסביר הרב קליגר את הבעיה. "חשבתי ביני ובין עצמי מה עושים, ידעתי שהארגון מתמודד עם הוצאות כבדות מאוד

את המעשה הבא שמעתי מפיו של אחד מוותיקי המתנדבים בארגון החסד 'עזרת אחים' בבית שמש.

הרב יוחנן קליגר (שם בדוי), הוא תושב ותיק בבית שמש, ואת זמנו הפנוי הוא אוהב להקדיש להתנדבות בארגון 'עזרת אחים'. כשאין לו זמן פנוי, דואג הרב קליגר לפנות זמן באופן יזום, ובלבד שיוכל לסייע לארגון החסד.

חיבה יתירה יש לו להתנדבות במטבח החסד של הארגון: "אני מקלף ירקות, מטגן בצל, מתבל רבעי עוף, ובעצם מאכיל ילדים, אנשים חולים ואומללים..."

"הרי חז"ל אומרים שמר עוקבא נחרך כשנכנס לכבשן האש ואשתו יצאה ללא נזק, ואמר מר עוקבא שזה בגלל שהיא היתה מגישה לעניים אוכל מוכן", אומר הרב קליגר. "אנחנו רואים כמה זאת מצווה גדולה וחשובה ולמרות שאנחנו רחוקים מאוד מלהיות בדרגתם של קדושי עליון אלו, אנחנו יכולים וגם צריכים ללמוד מהם מה באמת חשוב בחיים..."

בגלל הקורונה והחלטתי לעשות מעשה.

"התקשרתי לרב אברהם קאפ ואמרתי לו, שאני רוצה לצאת לקנות עוד חומרי גלם להכנת 135 מנות נוספות. אני אגייס תרומות למימון 70 ערכות, אמרתי לו בעודי מתחיל לחשב מהיכן אגייס סכום כסף גדול כל כך, ואת כל השאר אתה תארגן בזמן הקרוב... "הרב קאפ אישר כמובן, ואני פניתי להתקשר לחברים ומכרים כדי להתחיל בגיוס סכום הכסף שהתחייבתי..."

"באותו רגע אני רואה את בתי בת שמונת החודשים כשהיא משתעלת שיעולים היסטריים, ממש נחנקת. תפסתי אותה בשתי ידיים, ניסיתי לראות אם היא הכניסה משהו לפה, דפקתי לה על הגב... כלום לא עזר... הילדה פשוט הכחילה לי בידיים ואני

עמדתי חסר אונים ואובד עצות.

תזמינו הצלה! צרחתי בשארית כוחותי, והילדים היותר גדולים שעמדו כמו נטועים במקומותיהם ומשותקים מאימה אל מול המחזה הנורא, לא ידעו מה לעשות עם עצמם.

"התחלתי לבכות ולהתפלל להקב"ה שיציל את הילדה שלי, ופתאום היא פולטת החוצה חתיכה של נייר כסף מגולגל אותה בלעה תוך כדי משחק, ושממנה כמעט נחנקה רח"ל.

"המחשבה הראשונה שעברה לי בראש באותו רגע היתה 'צדקה תציל ממות'. כי אכן לפני רגע קיבלתי על עצמי לגייס סכום כסף גדול לצדקה, ובתוך זמן קצר זכיתי לראות את חסד ההשגחה העליונה ואת נס ההצלה של בתי היקרה..."

בין הזמנים

שאלתי את אמי שתחי', האם אי פעם הם יצאו לאיזשהו 'דאצ'ה'. היא הסתכלה עלי בתימהון ואמרה לי: "הרי כאן בבית הזה היה לנו את הדאצ'ה הכי טוב 56 שנה ברציפות..."

וגם: המחזה הנפלא שנראה מדי 'בין הזמנים' במרפסת של 'כולל הלפרין' | מתוך שיחת הגאון רבי ישראל בונים שרייבר שליט"א

יום בלא לימוד בשקיעות לזמן מסוים ח"ו. מרן הגר"ש רוזובסקי זצ"ל כל ימיו היה מסובל בייסורים נוראים ואיומים, והיו כמה תקופות שהוא ממש לא יכול היה להירדם במיטה מרוב כאבו. מה היה עושה, הוא היה יושב כל הלילה מול הגמ' ו'שר' את דברי האמוראים ואת לשון רש"י הק' והתוס' בקול רם ונישא, עד שאומרים שהיו שומעים את השירה ברחובות הסמוכים. למחרת כשהוא הגיע להיכל הישיבה הוא היה נראה מדושן עונג, כמי שלא ראה צער בחייו.

זכורני גם את החיבור לתוה"ק שראינו אצל מרן הגרא"מ שך זצ"ל, שהיה יושב בהיכל שני סדרים ברציפות והמקום שלו היה שני ספסלים בסמוך אלי. הרבה פעמים היתה לו איזו קושיא חזקה או סברא שהוא התקשה בהבנתה. ואז הוא היה מסתובב הלך ושוב על יד הספסלים, ומדי פעם הוא היה נתקל באחד מעמודי הבנין. בכל פעם מחדש הוא היה אומר אומר 'אנטושלדיגט' - סליחה... הוא לא ידע כלל מה קרה כאן והיכן הוא נמצא.

מספרים עליו שכשאשתו הרבנית ע"ה עברה ניתוח ברגלה, הוא היה צריך לצאת בעצמו לקנות במכולת אקונומיקה וכדו' (זה היה לפני שבאו לביתו העוזרים והמשמשים), כשהוא חזר מהחנות פגש אותו ת"ח מסוים, ומפני הכבוד הגרא"מ הצניע את המצרכים שקנה בתוך בגדיו. הת"ח שאל שאלה, הרב שך השיב, וכך הם עמדו ודיברו בלימוד זמן רב בלי שהגרא"מ ישים לב לרגע מה מתרחש עמו, עד שכל החמאה נימוחה בחום השמש בתוך הבגדים...

רק כך ניתן לזכות לכתרה של תורה. צריך לשאוף ולרצות

מרן הגרא"מ שך מכנה בהקדמה לאבי עזרי את בין הזמנים כ'זמן הבינים', זה לא 'בין הזמנים' אלא זמן נוסף. זמן הביניים. זמן שבו כל אחד יכול ללמוד לפי דרכו ורצונו בלי להיות כפוף למסגרת כלשהי, וכך להתענג על הגמ'. כמובן צריך גם לעזור בבית (לפעמים העזרה היא דווקא לצאת מהבית...), אבל חלילה לא לקחת 'חופש' מהתוה"ק.

לא אשכח את המראה שהיינו רואים בבין הזמנים בבני ברק, איך שמרן שה"ת הגר"ח קנייבסקי שליט"א היה עושה את הבין הזמנים. הוא לא היה לומד בהיכל של כולל חזו"א כמו תמיד, משום שהיה שם עמוס ודחוק, הוא היה עובר לכולל הלפרין הסמוך, יצא שם למרפסת והשעין את היד על המעקה, וכך היה יושב ולומד בשקידה עצומה יום ולילה עם הסטנדר, זה היה מחזה מופלא.

כשאבי מורי זצ"ל נלב"ע, שאלתי את אמי שתחי' האם אי פעם הם יצאו לאיזשהו 'דאצ'ה'. היא הסתכלה עלי בתימהון ואמרה לי: "הרי כאן בבית הזה היה לנו את הדאצ'ה הכי טוב 56 שנה ברציפות, כאן מול הסטנדר והגמ', מול הראשונים והאחרונים - כאן היה הדאצ'ה שלנו. היו פה נופים מרתקים שהתחלפו בלי הפסקה בבבלי ובירושלמי. לאן אבא צריך ללכת כשהוא נמצא במקום כזה מופלא?" כך היא אמרה.

וזה באמת כך. כשעוזבים את כל העניינים האחרים ומתחברים לתוה"ק, מגלים שאין 'כיף' יותר גדול מזה, שזהו התענוג האמיתי ואין בלתו. אמנם ברור שבין הזמנים נועד בשביל לנוח ג"כ ולהירגע מהעול, כמובן גם לעזור בבית, אבל חלילה שלא יעבור

יוצאים מגדר הרגיל, ובכל זאת כולם גדלו משום שהם רצו שאפו ועשו כל שביכולתם. וכאשר שואפים ליותר - בהכרח גם מקבלים יותר.

(גיליון 'ועד ליל שבת')

ללמוד וללמוד בלי הפסקה גם בזמנים שקצת יותר קשה. בין הזמנים זו הזדמנות לגדול, כ"א יכול ללמוד לפי רצונו וחשקו. הכרתי גדולי ישראל רבים הן מדור העבר והן מדור ההווה, ויכולני לומר בבירור שלרבים מהם אין כשרונות

פרשת השבוע

קרוב לשעה 10:00 בלילה צלצל אלי הרב נחום דיאמנט שליט"א - המוהל, ושאל אותי האם יש מחר ברית. התפלאתי. שאלתי אותו - האם יש לך רוח הקודש!?!...

סירב.

קרוב לשעה 10:00 בלילה צלצל אלי הרב נחום דיאמנט שליט"א - המוהל, ושאל אותי האם מחר יש ברית. שאלתי האם יש לו רוח הקודש... והוא ענה שקיבל טלפון מהרב סחייק (מחבר הספרים 'מזקנים אתבונן') מבית מרן רה"י, והוא שאל בשם רה"י האם תהיה ברית מחר [אינני יודע מאיפה ידע מכך רבנו], ולכן הוא שואל מה מצבו. אמרתי לו שהרופאים מבקשים שנישאר עוד שעתיים למעקב ורק אז יידעו.

לאחר מספר דקות התקשר אלי הרב סחייק, ואמר שמרן רה"י ביקש להגיד לי שלא אדאג, הוא בכל מצב יהיה סנדק אצל בני... הדברים נפלאים למתבונן: רבנו, שכל העולם על ראשו, חשב על כך שמסתמא אני מוטרד מכך שאם תידחה הברית אחמיץ את ההזדמנות, ושלח במיוחד להרגיע אותי!

אני כחסיד, מששמעתי שמרן אמר שבכל מצב הוא יהיה הסנדק, הכנתי לתינוק בקבוק חדש וניסיתי להאכילו. ולפלא, תוך דקות אכל התינוק 90 מ"ל! לאחר עשר דקות בדק אותו רופא ואמר שהכל בסדר! והברית התקיימה בזמן כאשר רה"י משמש כסנדק.

וביום השמיני ימול בשר ערלתו (ויקרא יב ג)

בשבועות אלו של ספירת העומר אנו משתדלים בדרך כלל להביא במסגרת 'הסיפור היומי' סיפורים הקשורים לעבודת ימי הספירה, בענייני בין אדם לחברו. וכך גם הסיפור שלפנינו, אותו שמענו מפי בעל המעשה - הרה"ג ר' ירחמיאל צוקר שליט"א, הקשור מלבד זאת גם לענייני דיומא, למצוות ברית מילה המוזכרת בפרשתנו.

מספר הרב צוקר שליט"א: כשהוקמה ישיבת 'שערי בינה' באשדוד נכנסנו אל מרן הגרא"ל שטיינמן זצוק"ל לבקש שיבוא לישיבה למסור דברי חיזוק. והיות ואז נולד לי בני הקטן, ביקשתי שבאותה הזדמנות הוא ישמש כסנדק לבני. מרן ז"ע נתן את הסכמתו, ונקבע יום הגעתו לישיבה ביום הברית.

יום לפני הברית התינוק לא אכל מאומה, ובערב היה אפתי. חששנו מאוד ונסעתי עמו לביה"ח מעייני הישועה. הרופאים במבט ראשון ממש לא ראו שניתן יהיה לעשות לו ברית מחר. הרופא אמר שעד שהילד לא יאכל לפחות 40 מ"ל הוא לא ישחרר אותו, ואני הייתי במתח רב שאחמיץ את הזכייה הגדולה שמרן ישמש כסנדק. ניסיתי פעם אחר פעם להאכיל אותו אך הילד

הלכה ומנהג

'המוציא' או 'מזונות' - מה מברכים על מצה בשאר ימות השנה?

מתובלת, שעושים אותה כעכים יבשים וכוססין אותם" [הערת הרה"ג אופיר מלכה שליט"א: פשוט שאף בני ספרד, האוכלים את המצה לאחר שהושרתה במים או סוגנה בשמן, ונעשתה רכה - מברכים עליה "המוציא" ו"ברכת המזון", שכבר אינה יבשה ואינה נכססת בפה].

מאת הרה"ג רבי יצחק יעקב פוקס שליט"א

מנהג בני ספרד המקובל על רוב הפוסקים (פרט להגאון רבי ברוך טולדנו אב"ד מקנס זצ"ל): מברכים על המצה בשאר ימות השנה "בורא מיני מזונות", על פי ההגדרה השלישית בשולחן ערוך קס"ח ז: "ויש מפרשים, שהוא פת, בין מתובלת בין שאינה

כל השנים) או ש"קובעים סעודה" על המצה, שהוא שיעור וכו' - 230 גרם, ואז מברכים על המצה המוציא וברכת המזון וצריכים ליטול ידיים כדין וכו'. והפוטרים הברכה הראשונה של המצה בטעימה מפת גמור, יברכו ברכה אחרונה "מעין שלש". ומי שאינו רגיל לאכול פת כלל מסיבות בריאותיות, יברך על המצה המוציא וברכת המזון כל ימות השנה.

ממתי משתנה הברכה על המצה לבני ספרד: לדעת הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל - משעה שהביאו הביתה לחם. לדעת הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל - למחרת מוצאי יו"ט אחרון (אור לציון ב, צו), ולדעת הגאון רבי מרדכי אליהו זצ"ל, כל המצות שנקנו לפסח עד פסח שני (י"ד אייר) - ברכתם "המוציא"

מנהג בני אשכנז המקובל על רוב הפוסקים (פרט להגאון רבי ישראל יעקב פיישר זצ"ל): ברכתה של המצה אף בכל ימות השנה "המוציא" ו"ברכת המזון", שהרי אינה נאכלת לתענוג כשאר סוגי המאפה היבשים והנכססים (כמציות, קרקרים, "לחמית", "פתית", מקלות מלוחים, ביגאלאך וכדומה), אלא נאכלת למזון ולסעודה, והראייה שבימי הפסח ברכתה "המוציא" לכל הדעות. שיטת הגר"ע יוסף זצ"ל כמובא בילקוט יוסף ח"ג עמ' רכו: "הספרדים ובני עדות המזרח נוהגים לברך על המצה לאחר הפסח "בורא מיני מזונות" ולאחריה "על המחיה, ויש למנהגם זה על מה לסמוך, וחסידים ואנשי מעשה (בני ספרד) נוהגים לאכול המצה בתוך סעודה של פת גמור (כך נהג הגר"ע יוסף זצ"ל בעצמו

יהלומים מגדולי ישראל

במשך זמן מרובה קירב הגר"י מאיר זצ"ל את כוס התה אל שפתיו ועשה את עצמו כאילו הוא שותה. "יש כאן מישהו שעלול להיפגע אם לא אשתה" - לחש למקורביו

כוס תה למרן, כפי שנהג מעודו. כששאל רבנו מנין השיגו את תמצית התה, ושמע שהכינוה בכלי שלישי, סרב לשתות ממנה, מאחר ולא כך היתה הכרעתו למעשה.

מכל מקום חשש רבנו מהפגיעה באחד מבני הישיבה, ובמשך זמן מרובה קירב את הכוס אל שפתיו, ועשה עצמו כאילו שותה את כוס התה, ולחש למקורביו: "הן אמנם שאין אנו מקילים בהכנת תמצית תה בכלי שלישי, אבל מצד שני יש כאן מי שעלול להפגע באם לא אשתה את התה"... והמשיך לקרב את כוס התה אל שפתיו כאילו שותה הוא את תכולתה... והעיקר שמי שטרח עבורו בכך לא יחוש שלא שתה ממה שהכין לו.

(נר יששכר)

חלק מרכזי מאוד בעבודת ה' של מרן הגר"י מאיר זצ"ל היה הנושא של בין אדם לחברו. את מידותיו המופלאות ראו בחוש כל הנוכחים סביבו, וזהירותו בכבוד השני היתה למופת לכל, בהבחנתו בצרכי הזולת, ברגישות דקה ועדינה.

באחת השבתות שהה מרן זצוק"ל עם בני הישיבה במושב זרועה. לאחר סעודת ליל שבת קודש התכנסו התלמידים באכסנייתו שבקרבת הישיבה. לרגל מזג האוויר החורפי והקשה, הוזקק רבנו לשתיה חמה, והתברר שבני הבית שכחו להכין תמצית תה מבעוד יום.

אחד הנוכחים אשר בבית הוריו נהגו להקל בהכנת כוס תה בכלי שלישי, כשיטת מקצת הפוסקים, ניגש אל המטבח והכין

פרשת השבוע

שאל הדרשן בבדיחותא את הגר"ח קניבסקי: "על מה מגיע לי יישר כח, על שכבר סיימתי?" אמר לו רבנו: "לא, אלא על כך שדיברת רק דברי חיזוק על הכשרות, ולא דיברת על הכשרות השניה שכנגד"

שבת, ולאחר שסיים הדרשה אמר לו רבנו [מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א] "יישר כח".

שאל הדרשן בבדיחותא: "על מה יישר כח, שכבר סיימתי?" אמר לו רבנו: "לא, אלא יישר כח ע"ז שדיברת רק דברי חיזוק על הכשרות, ולא דיברת על הכשרות השניה שכנגד".

וְצִוָּה הַכֹּהֵן וְלָקַח לְמִטְהַר שְׁתֵּי צִפְרִים חֵיוֹת טְהוֹרוֹת (ויקרא יד ד) "לפי שהנגעים באים על לשון הרע, שהוא מעשה פטפוטי דברים..." (רש"י).

בספר 'מנחת תודה' מובא: פעם הוכרז על שבת חיזוק לכשרות [והיו דרשות בבתי כנסיות]. ת"ח אחד דרש בביהמ"ד לדרמן בליל

למחרת בשבת בבוקר בא אחד לרבנו ואמר לו שהולך לדבר עכשיו באיזה בית הכנסת, ובא לשאול לצורך הדרשה אם זה נכון שרבנו אמר כך וכך על הכשרות השניה. השיב לו רבנו: "ראשית זה לא נכון; שנית, למה לך כלל לדבר על הכשרות השניה? העיקר שתדבר דברי חיזוק על הכשרות שלנו, וא"צ כלל להזכיר את

הכשרות השניה".

בגליון 'דברי שיח' בו מובא המעשה הנ"ל, הוסיף העורך הרב גולדשטוף בשולי הדברים: "שמעתי פעם ממרן הגרמ"י ליפקוביץ זצ"ל, שכל דיבור בענינים אלו, אף את"ל דליכא בהו לשון הרע מ"מ משחית בכך את הנפש העדינה".

החפצים בחיים - הפץ חיים יומי

"מי שבר את השמשה?"... האם מותר למורה לחקור את התלמידים?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר הפץ חיים

על המורה לעשות כל שביכולתו שלא לגרום לתלמיד שיתבייש ברבים, ולכן יבקש ממי שיודע שיספר לו בצנעה, וגם יאיים על המספר שיספר רק את מה שיודע באמת, בלא כל תוספת, ואז גם אין חשש שכתוצאה מכך יקלו התלמידים באיסור לשון הרע במקום אחר.

וב'תשובות והנהגות' כתב, שכשהדבר הוא לטובת חינוכו של התלמיד שעשה שלא כהוגן, אדרבה, חיוב על התלמיד להודיע לרבו על כך, אלא שכדי שלא יבואו להקל באיסור זה על המלמד להקדים ולהסביר לתלמידיו את חומרת איסור לשון הרע, ולהבהיר להם שכיון שכאן זה לתועלת התלמיד הרי זה מותר ואף חיוב.

ודעת הגר"ח קנייבסקי במחלוקת זו, שהכל לפי העניין. ואכן יש שכתבו שאף ה'אגרות משה' יודה שבאופן שהתלמיד גורם נזק או קלקול לילדים אחרים, או למורים, או שמזיק את רכוש המוסד, מותר וחייבים לברר את הדבר כדי למנוע מלהמשיך, וכן כדי לחנך אותו ואת שאר התלמידים שאסור להזיק ולפגוע באחרים, ורק כשזה נוגע רק לאותו תלמיד - בזה אסר ה'אגרות משה'. והגר"י זילברשטיין כתב שנראה שאם רק יבקש המלמד מהילדים שירמזו לו ולא יאמרו לו בפירוש, יודה ה'אגרות משה' שמותר.

ההלכה הנלמדת היום בסדר הלימוד היומי בספר הפץ חיים, נוגעת מאוד למעשה עבור אנשי חינוך, משגיחים, מלמדים ומורים, הנדרשים לא פעם לברר אצל תלמידים אודות מעשה שלא כשורה שנעשה בין כותלי המוסד, כדי לדעת מי הוא האחראי לו.

לכאורה, תלמיד המוסר מידע על מעשה שלילי שביצע חברו, הרי זה "לשון הרע לתועלת", אולם כבר ראינו בשבוע שעבר שעבור היתר זה צריך שהדיבור יהיה אכן ככוונה טהורה להביא תועלת. ואם כן, כשהמורה פוקד על תלמיד למסור לו את המידע - האם ניתן לומר שהתלמיד מספר זאת לתועלת? או שמא הוא חושש מהמורה ולכן מספר, ואם כן הדבר אסור.

ב'ביאורים ומוספים' של 'דרשו' מובאת דעתו של הגר"מ פיינשטיין זצ"ל ב'אגרות משה', שאכן אסור לעשות כן, מהסיבה האמורה. ולכן - הוא כותב - העצה היא רק לומר לכולם דברי מוסר ולבאר את חומרת המעשה שנעשה, ואף אם זה לא יעזור, אין להתיר לספר לשון הרע כדי למנוע מאיסור אחר.

מאידך, הגר"ש וואזנר זצ"ל בשו"ת שבט הלוי כתב שהדבר מותר, וזאת כדי למנוע את המשך התדרדרותו של אותו תלמיד האחראי למעשה; ובנוסף, עצם הדבר שהתלמידים האחרים מחפים עליו גורם אצלם נטייה לרע, והעונש מועיל להרתיעם. אך

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

מהו המבחן המסתורי שהיה עובר כל יהודי שראה את לחם הפנים?

שקלים דף יד

לחם הפנים

בצורה שבו הסתכל עליו, שאם הסתכל עליו בלהט ובחמימות, אז ראה הנס במו עיניו שהיה חם כיום הלקחו, אך מי שהסתכל עליו בלעג ובקרירות, נראה בעיניו גם כן כלחם קר ופת צוננת. וזהו שהיו אומרים לעולי רגלים "ראו חיבתכם לפני המקום" (יומא כא:), דהיינו שכל אחד יסתכל בלחם ויבחן את עצמו האם הוא מחבב ואוהב את השי"ת וכנגד זה אף הקב"ה אוהבו מחבבו, ואם רואה שהלחם חם, סימן שהוא אוהב ה' ומכבד התורה ומצוותיה, אך אם היה רואה שהלחם קר, יבין וידע שהינו קריר בעבודת ה'. ולכן נקרא "לחם הפנים" כי בו היתה משתקפת ונגלית פנימיותו של כל איש מישראל. והוסיף האדמו"ר הבית ישראל, שכן הוא בכל דבר שבקדושה, שכפי שרואה אותו בלהט שבקדושה, כן מקבל ממנו חמימות, אבל המביט בקרירות ובשאת נפש, אינו נמשך ונדבק אל הקדושה.

(בארה של תורה)

על הפסוק 'ויצא בן אשה ישראלית' (ויקרא כד י) מפרש רש"י 'מהיכן יצא? רבי ברכיה אומר, מפרשה שלמעלה יצא [היינו פרשת לחם הפנים]. לגלג ואמר 'ביום השבת יערכנו', דרך המלך לאכול פת חמה בכל יום, או שמא פת צוננת של תשעה ימים'. והקשה היפה תואר שהרי לחם הפנים היה חם בכל עת ומדוע טען המקלל שהלחם צונן. ותירץ שאותו רשע לא היה מודה בנס זה. עוד יש מיישבים על פי דברי הרמב"ן (דברים יב ח) שבמדבר לא התחייבו בעליה לרגל, ולכך לא ראה המקלל את לחם הפנים. אך השפת אמת (כפי שכתב בשמו בנו האמרי אמת בהסכמתו לספר גור אריה יהודה) הוכיח מגמרות ומדרשים שאף במדבר היו עולים לרגל.

והאדמו"ר מגור בעל האמרי אמת תירץ (בפרשתנו), שלחם הפנים הוא מלשון "כמים פנים אל פנים", שלכל אחד היה נראה

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

24
שעות

להתקשר לתורה מסביב לשעון

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **דוד בוק שליט"א**
שיעורים מבוארים בלימוד התוס' על
סדר הדף היומי

שלוחה 29

הרב **חיים שמרלר שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית-אידיש

שלוחה 25/26

הרב **אליהו אורנשטיין שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 21

הרב **אריה זילברשטיין שליט"א**
הדף היומי בהלכה • עברית

שלוחה 1

הרב **מאיר שפרכר שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 22

הרב **אפרים סגל שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית-אידיש

שלוחה 23/24

הר' **אברהם פוקס הי"ו**
הפותח בכל יום - המייל היומי של דרשו
60 שניות מתוקות על סדר הדף היומי

שלוחה 3

הרב **מרדכי שלמה פריינד שליט"א**
הדף היומי בהלכה • אידיש

שלוחה 131

הרב **יצחק לובינשטיין שליט"א**
הדף היומי בבלי • אנגלית

שלוחה 28

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

מה עושים כשעברו שש עשרה תעניות על עצירת גשמים ועדיין לא ירדו גשמים?

איש לרעהו.

ותלמידי החכמים מוסיפים לצום בסדרות של שלוש תעניות, שני וחמישי ושני רצופים, עד לירידת הגשמים, או עד לסוף עונת הגשמים, הנקבעת על פי שנת החמה, בהגעת השמש למזל 'שור', וחלה סביב ראש חודש אייר.

[שו"ע תקעה, ח, ומשנ"ב יח רכ; ביאורים ומוספים דרשו, 19]

כפי שלמדנו, חכמינו ז"ל קבעו סדר תעניות על עצירת גשמים, המורכב משש עשרה תעניות. ואם עברו כל התעניות הללו וטרם ירדו גשמים, נוהג הציבור כולו כנזופים מן השמים, כשהדבר מתבטא בדינים מסוימים הדומים בחלקם לדיני 'תשעת הימים': לא בונים בנין שלא לצורך, כגון בנייה לנוי או להרחבה בעלמא; וכן לא עוסקים במסחר שלא לצורך. לא עורכים קידושין ונישואין שלא לצורך קיום מצות פריה ורבייה, ואף ממעטים באמירת שלום

מדוע בזמננו לא מקיימים תעניות על עצירת גשמים?

כבר מהלילה, כתשעה באב, בחוץ לארץ כל התעניות הן ביום בלבד.

וכבר במשך דורות רבים, נהגו שלא לקיים את סדר התעניות על עצירת גשמים; ובשם מרן החזון איש נמסר, כי הסיבה לכך היא, שההתפתחות העצומה של הובלת מזון ממקום למקום, מפחיתה משמעותית את הסכנה שבצירת גשמים.

[שו"ע תקעה, ט ר"י; ביאורים ומוספים דרשו, 23]

בעצירת גשמים בחוץ לארץ, מקיימים גם כן את סדר התעניות על עצירת גשמים כמו בארץ ישראל, (ראה תקציר לאתמול), בהתאמה למועד הממוצע של ירידת הגשמים במדינה שבה קיימת עצירת הגשמים. לאחר שלוש התעניות של תלמידי החכמים, ממתנים ששה ימים, ומקיימים את שלוש עשרה התעניות לכלל הציבור. אולם, בניגוד לתעניות שבארץ ישראל, שחלקן מתחילות

כיצד יש לנהוג כאשר באמצע תענית על עצירת גשמים החל לרדת גשם?

שמך מלכנו", וחותרים את הברכה בנוסח: "ברוך אתה ה' אֵל רוב ההודאות".

ואם הגשם החל לרדת ביום התענית לאחר חצות היום, ממשיכים את התענית עד לסיימה, אבל לא אומרים 'עננו' בתפילת מנחה; ונחלקו הפוסקים אם באופן זה אומרים את ההלל הגדול לפני ברכת ההודאה.

[שו"ע תקעה, יא, ומשנ"ב כו רל; שו"ע רכא, א]

אם ביום תענית הציבור על עצירת גשמים, לפני חצות היום, החל לרדת גשם, (ראה במקורות בנוגע לכמות הנדרשת) - מפסיקים את הצום, ואומרים בציבור את פרק קל"ו שבתהלים, המכונה 'הלל הגדול'; ולאחריו אומרים את ברכת ההודאה, הפותחת במילים: "מודים אנחנו לך ה' אלקינו על כל טיפה וטיפה שהורדת לנו, ואילו פיננו מלא שירה כים", וממשיכים בנוסח 'נשמת' הנאמר בשחרית של שבת, עד 'הן הם יודו... את

* חכמינו ז"ל קבעו סדר תעניות על עצירת גשמים בארץ ישראל, הכולל שלוש תעניות לתלמידי חכמים בלבד, ועוד שלוש עשרה תעניות לכלל הציבור. התעניות של תלמידי החכמים, דינן כתענית יחיד. שלוש התעניות שלאחריהן, דינן כתענית ציבור רגילה. ועשר התעניות האחרונות, יש בהן איסורים רבים הדומים לאיסורי תשעה באב.

* בתעניות של תלמידי החכמים על עצירת גשמים, חייבים כל תלמידי החכמים להתענות, ושאר לומדי התורה רשאים להתענות בהן; אבל אלו שאינם לומדי תורה, אינם רשאים להתענות בהן.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם מותר לבצע 'שמרפטות' בשכר בחול המועד?

מצוה כלשהי - אף כשלא הותרו לצורך 'דבר האבד' ולא לצורך 'אוכל נפש', אלא לצורך המועד - מותר לעשותן בשכר לכתחילה. וכן עבודה שאין בה מלאכה ולא טירחה האסורה במועד, כגון 'שמרפטות' - יש אומרים שמותר לעשותה בשכר לכתחילה, אך יש חולקים.

[שו"ע תקמב, א, משנ"ב ד-ה, שעה"צ ת, וביה"ל ד"ה אפילו, וד"ה דבר; ביאורים ומוספים דרשו, 1 ורתקמא, 16]

מלאכות שהותרו בחול המועד לצורך 'דבר האבד', וכן מלאכות הנעשות לצורך 'אוכל נפש', ו'מכשירי אוכל נפש', או 'לצורך הגוף' - לכתחילה יש לעשותן בידי גוי, ולכל הפחות על ידי ישראל בחינם; אולם, אם אפשרויות אלו אינן בהישג יד, ניתן לעשות את המלאכה בידי ישראל בשכר.

וכל המלאכות המותרות במועד אשר יש בהן גם צורך לקיום

הלוח היומי

כ"ב בניסן | רבי יהודה ב"ר שמואל רוזאנים, בעל ה'משנה למלך'

יארצייט:

תפ"ז: רבי יהודה ב"ר שמואל רוזאנים, בעל ה'משנה למלך'
תר"ה: רבי ישראל יצחק ב"ר שמעון קאליש מווארקא.
תרס"ט: רבי גדליה ב"ר ישראל טווערסקי, ממאלין

לעמוד בדיבור בכל מצב

בימי החורף מרן ה"חזון איש" היה מתפלל תפילת מנחה בשעה 12:30. פעם נמצא עשירי למנין רק בשעה 12:45, והג"ר שמואל גריינמן פנה אליו ושאלו: "הזמנתי אדם אחד לביתי לשעה 13:00 האם אצטרף למנין והוא יאלץ להמתין?" ענה לו רבינו: "מי שדבוק במידת האמת, אין אצלו שום צל של שאלה. יבוטל המנין על ידך, אך מדיבור האמת לא תזוז!" ואכן, המנין התבטל. (פאר הדור ח"ג עמ' כ)

נשתדל מאוד לדבוק במידת האמת ולעמוד בדיבורנו, ואף אם הבטחנו לילד קטן דבר מה, נקפיד לקיים את הבטחתנו.

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il